

VVS

Vereniging Vrienden van de Sloterplas

Nieuwsbrief nr. 1 - september 2003

Ontstaansgeschiedenis van de vereniging

Diverse parken in Amsterdam hebben al jaren een vereniging van vrienden, die opkomt voor de belangen van het park. Doel is bekendheid geven aan de kwaliteiten, organiseren van activiteiten alsmede namens bewoners en gebruikers de belangen te behartigen naar de diverse overheden. Een dergelijke organisatie werd bij de Sloterplas en het omliggende Sloterpark node gemist. Nu in het kader van de stedelijke vernieuwing ook rond de Sloterplas het nodige kan gaan veranderen zijn een aantal bewoners rond de plas actief geworden. In februari 2001 werd de Belangengroep 'Groen Sloterplasgebied' opgericht als werkgroep van het SBWT (Samenwerkingsverband Bewonersorganisaties Westelijke Tuinsteden). Deze werkgroep kwam sindsdien regelmatig bij elkaar.

In het voorjaar van 2002 startten de voorbereidingen voor het Masterplan Sloterplasgebied e.o. Hiertoe werd het initiatief genomen door Bureau Parkstad, een samenwerkingsverband van de gemeente Amsterdam en de vier stadsdelen in de Westelijke Tuinsteden. In het kader van dit Masterplan in wording werd ook een 'klankbordgroep' opgericht, waarin bewoners en gebruikers van de Sloterplas en omgeving deel namen. In het afgelopen jaar is intensief overleg gepleegd over dit onderwerp. De georganiseerde bewoners hebben daarbij een actieve rol gespeeld, onder andere door een groep studenten van Hogeschool Larenstein te Velp een studieopdracht te geven om voor het deel van het Sloterpark aan weerszijden van de Allendelaan een uitwerking te maken.

Er bleek ook veel eensgezindheid over welke kant het uit moet met de plas en omgeving. Vooral het rustige en groene natuurlijke karakter wordt zeer gewaardeerd. Er bleek veel deskundigheid vertegenwoordigd in de groep.

Door het intensieve proces in het afgelopen jaar ontstond een hechte groep bewoners. Begin 2003

was het moment gekomen dat een aantal van hen bijeenkwam om het initiatief te nemen een vereniging op te richten opdat ook in de toekomst een zekere continuïteit gewaarborgd kan worden.

Het voordeel van een vereniging boven werkgroepen is ook dat het mogelijk is om leden te werven en daarmee een bredere achterban te vormen.

Nadat de nodige voorbereidingen waren getroffen, zoals het formuleren van de doelstelling, het opstellen van statuten en het bijeen zoeken van bestuursleden kon de gang naar de notaris worden gemaakt. Op 4 juni 2003 werd de Vereniging Vrienden van de Sloterplas officieel opgericht. Dit was mede mogelijk dankzij de (financiële) steun die wij ontvingen van het SBWT.

In de drie maanden die sindsdien zijn verstreken is een begin gemaakt met het bekendmaken van het bestaan van de vereniging, de werving van leden en het ontwerpen van een logo en productie van een nieuwsbrief.

Nu het logo en de eerste Nieuwsbrief gereed zijn, kan verder gegaan worden met de ontplooiing van de activiteiten. Het ligt in de bedoeling om door middel van wandelingen, fietstochten en boottochten belangstellenden in de gelegenheid te brengen om kennis te maken met de kwaliteiten van de Sloterplas en omgeving en om kennis te maken met medebewoners en -gebruikers die belangstelling hebben hiervoor.

Toekomstige activiteiten zullen in deze Nieuwsbrief worden aangekondigd. Voorts ligt het in de bedoeling om nieuws en informatie over diverse onderwerpen met betrekking tot de Sloterplas en omgeving in de Nieuwsbrief op te nemen. Mocht u geschikte kopij hiervoor beschikbaar hebben, dan wordt u uitgenodigd hierover contact op te nemen met het bestuur van de V.V.S. Wij hopen dat u veel plezier zult kunnen beleven aan de Vereniging Vrienden van de Sloterplas en dat deze organisatie, net als het object van onze belangstelling, een bloeiende toekomst tegemoet gaat.

Erik Swierstra, secretaris

Het logo van de V.V.S.

Het logo is geïnspireerd op 'Het Schip' aan de Noordoever van de Sloterplas. Dit is het terras Oostoever dat vanaf vrijwel alle plaatsen op en aan de Sloterplas prominent zichtbaar is. Het terras is ontworpen door gemeentelijke architect Dic Slebos. Hij ontwierp ook diverse viaducten en andere kunstwerken in de stad. Het terras Oostoever werd gebouwd in 1961 en is een compositie van doorgaande witte lijnen in de vorm van stevige betonnen randen, met als contrast basaltblokken in de plint. Het moet een binnenvaartschip verbeelden dat schijnbaar vanaf de stad komend de plas op wil varen en afgemeerd ligt aan de noordelijke oever. Vooral vanaf de tegenoverliggende oostelijke oever van de plas is dit goed zichtbaar. Het geheel was ontworpen als terras met op de bovenetage een loket waar versnaperingen konden worden aangeschaft. In 1978 kwam er een uitbreiding, toen op de eerste etage een caféruimte werd gebouwd. De drie lichtmasten op het benedenterras die de laadkranen van het schip moeten verbeelden zijn in ons logo omgevormd tot de letters V.V.S.

Het logo werd getekend door *Harriët Haakma Wagenaar* naar een idee van *Willem Haakma Wagenaar* en op de computer gezet door *Erik Swierstra*.

Van de ledenadministratie

Tijdens het Geuzenmeerfestival, op 15 juni, zijn we begonnen leden te werven voor onze vereniging. Aan het eind van die dag waren er 25 leden ingeschreven. Het aantal is inmiddels uitgegroeid tot bijna 70.

Nu de eerste nieuwsbrief er is kunnen we actief verder met het werven van leden. Activiteiten voor de leden staan uiteraard voorop, maar we streven er ook naar een grote vereniging te worden waardoor we voldoende activiteiten kunnen organiseren en regelmatig een nieuwsbrief kunnen uitgeven. Een grote vereniging vindt daarnaast meer gehoor bij bestuurders als het gaat om de belangen van het Sloterplasgebied.

U kent ongetwijfeld in uw omgeving mensen die het Sloterplasgebied een warm hart toedragen. Maakt u hen er op attent en mogelijk worden zij dan ook lid.

Lid worden kan door minimaal 5 euro over te maken op girorekening: 959.0123 ten name van Vrienden van de Sloterplas met vermelding van: aanmelding lidmaatschap.

Tineke Stricker, penningmeester

Broedende roofvogels in het Sloterparkgebied

In de jaren 1960-'70 werden roofvogels zwaar getroffen door gewasbeschermingsmiddelen, die hun prooien vergiftigden. Aan het eind van dit decennium was de stand rampzalig gedecimeerd en vertoonde pas enige herstel na verbod van enkele chemische stoffen. Langzaam werden de oude broedgebieden weer bezet en daarna begon een uitbreiding van de broedparen naar het Westen. Het wachten was dus destijds op de komst van broedvogels in de regio Amsterdam. Hierna kwamen de eerste broedgevallen van drie soorten rond de Sloterplas.

Boomvalk

Het eerste, mij bekende broedgeval was een boomvalk, die met succes jongen voortbracht in de boomsingel die loopt langs de grens van de bebouwing in Slotermeer (Platostraat, Wessel Gansfortstraat) richting Manege-eiland. In 1974 was het hele terrein nog een zand- en baggerdepot, overwoekerd met onkruid, gras en struiken. Vanaf 1975 werd dit gesplitst in een wandelpark met kinderboerderij en 'Het Ruige Riet', dat verder kon verwilderen. Het eerste boomvalknest dateert uit die periode, zo rond 1980. Deze razendsnelle valken vangen kleine vogels, ook zwaluwen, in de vlucht, maar als prooien dienen ook libellen, vlinders en andere grote insecten. Zij arriveren uit Afrika laat in het voorjaar, vanaf medio april tot in mei. Er wordt geen nest gebouwd, maar als basis dient een oud kraaiennest, bij voorkeur hoog in de boomtoppen, 15 à 25 meter hoog.

In de broedperiode - 30 dagen - wordt het broedpaar vaak niet opgemerkt, maar vanaf medio juli, als de eieren uitkomen, en in augustus komt er meer activiteit. Er moet intensief worden gevoerd, als de jongen vliegvlug worden en dan vallen de luidruchtig vliegshows van de boomvalkfamilie op, door een hoog, snerpend gekekker Ki-Ki-Ki. Dit concert kan enkele minuten aanhouden en is vaak op een paar honderd meter niet te missen. Deze prooioverdrachten aan de jongen door de oudervogels zijn spectaculair en luidruchtig in augustus tot medio september. Omstreeks die tijd verlaten de vogels het broedgebied en trekken weer naar hun winterverblijf in Afrika. Deze valkensoort is de laatste jaren in aantal toegenomen en broedt regelmatig in het Sloterplasgebied, onder andere in Osdorp, Ookmeer, omgeving 'Het Ruige Riet' en langs de Ringspoorbaan. Boomvalken zijn niet gebonden aan grotere boscomplexen, maar zijn ook te vinden in agrarische- en parklandschappen. Best mogelijk, dat zij ook vóór

1950 al aanwezig waren in het oude agrarische landschap tussen Sloten en Halfweg, maar gegevens ontbreken.

Sperwer

In 1992 broedde de sperwer voor het eerst in het Westen van het Sloterpark. Het nest werd ontdekt in een dicht bosperceel en is dat jaar regelmatig geobserveerd. Op de paden en tussen de bomen lagen de verenkransen van de geplukte prooivogels, die door het mannetje werden aangedragen voor het broedende vrouwtjes. Broedperiode 35 dagen.

Gedurende deze broedtijd verzorgt het kleinere mannetje de voedselaanvoer en vangt kleinere zangvogels, zoals mussen, spreuwen, vinken, roodborsten. Als de eieren zijn uitgekomen, circa medio juni, zijn spoedig grotere prooien nodig voor de snel opgroeiende de jongen. Nu gaat het grotere en zwaardere vrouwtje eveneens op jacht; zij heeft weinig moeite met houtduiven, stadsduiven, jonge onervaren eksters en vlaamse gaaien e.d. Dergelijke zwaardere prooien hebben voor een nest met bijv. vijf jongen natuurlijk meer effect. Sperwers cirkelen vaak boven hun jachtterritorium, onderbroken door glijpauzes, en storten zich in duikvlucht op hun prooi, die zij vaak pijlsnel door de bomen of in de struiken achtervolgen. Deze onstuimige jachttechniek wordt de sperwers soms fataal, wanneer zij in tuinen tussen de huizen tegen ramen aanvliegen. Elk jaar zijn er dus een aantal 'raamslachtoffers'.

In 1995 ontdekte ik na een tip een tweede broedgeval aan de Oostoever en in 1998 een derde nest in de buurt van de reigerkolonie. Momenteel zijn er circa dertig broedparen in de regio Amsterdam. Sperwers zijn zeer plaatstrouw, jaarlijks keren zij terug in hun vertrouwde nestbosje, zolang er tenminste niet drastisch wordt uitgedund en gekapt. Dit gebeurde helaas in 1999, toen het stadsdeel Slotervaart een brede sleuf door twee groenstroken kapte - vlak voor het broedseizoen - om wateroverlast te bestrijden via een drainagebuis. Sindsdien wordt niet meer gebroed, want goede camouflage van het nest is niet meer mogelijk.

Na het broedseizoen blijft de sperwerman meestal in de buurt van zijn territorium, in het winterhalfjaar zijn jagende sperwers rond de Sloterplas dan ook waar te nemen.

Buizerd

In de wintermaanden van 1999-2000 verbleef regelmatig een buizerd met lichtgrijze borst op de eilanden voor het Sloterparkbad. Hij koesterde

zich in de winterzon en was duidelijk te zien in de wirwar van takken. In maart was er duidelijk een partner, want aan het einde van die maand werden 'bruidsvluchten' boven de plas gezien. De balts van deze roofvogels valt op de drempel van de lente en in maart wordt al met de nestbouw begonnen. Het nieuwe Sloterparkbad was nog in aanbouw, maar ik kreeg toestemming van de manager om dit eerste broedgeval regelmatig te observeren. Het grote nest was prachtig verborgen in de dichte boomkruinen van de windsingel. Het bleef lang onzeker of er wel eieren waren. Tenslotte begon de buizerdman bij mijn komst steeds te alarmeren, zodra ik in de buurt van het nest kwam.

Ik wilde de bouwvakkers van de plek weghouden en plande mijn bezoek steeds ná vier uur. Tot grote schrik van de vier of vijf hazen, die overdag in de struiken lagen en in de late middag de grasvelden gingen begrazen. Onder het nest lag een aangevreten meerkoet, maar prooien heb ik nooit zien aanvoeren. De buizerd heeft een zeer gevarieerd menu, er zijn wel 40 prooisorten bekend: o.a. wormen, muizen, konijnen, ratten, kikkers en visen. Het jachtgebied omvat wel enkele km² en hij was dus ook nu en dan op de Oostoever te zien. Tenslotte hoorde ik medio juli twee jongen in de windsingel om voedsel bedelen.

In 2001 werd er in de windsingel opnieuw gebroed, ditmaal zag slechts één juveniel het levenslicht, maar het was toen te druk op de bouwplaats om daar rond te lopen. In 2002 is vlak vóór het begin van het broedseizoen een deel van de dichte windsingel gekapt voor een parkeerterrein, een complete kaalslag! De buizerd bouwt ieder jaar een nieuw nest, best mogelijk dat dit bij de bomenkap is gesneuveld. In de omgeving van de Heemtuin was nog wekenlang een solitaire buizerd aanwezig, die zelfs wormen ving op de grasvelden. Ook de talrijke jonge konijnen rond de Heemtuin zullen wel doelwit van zijn jacht zijn geweest. En ook dit jaar, 2003, worden nog regelmatig buizerds gezien in de omgeving van Het Ruige Riet, maar broeden kon niet worden vastgesteld.

Bert Kamp, Burg. Hogguerstraat 271, 1064 CP Amsterdam-Slotermeer.

Groene Wandeldag - zondag 14 september

Op zondag 14 september 2003 organiseert het Wijkorgaan Osdorp een Groene Wandeldag. De deelnemers kunnen dan kennismaken met de mooie groene plekjes die Osdorp bezit. Men kan rondleidingen volgen waarbij deskundige gidsen u veel zullen vertellen over de flora en fauna van prachtige natuurgebieden.

U hoeft zich niet van te voren op te geven. U kunt naar de betreffende verzamelplek gaan.

Bezoek aan de Vrije Geer

Eerste excursie 12.30 uur.

Tweede excursie 14.00 uur.

Verzamelpplaats: Politiebureau op Dorpsplein Sloten.

De Vrije Geer is dankzij het gehouden referendum onbebouwd gebleven. Sinds dit jaar is het zelfs officieel Natuurpark Vrije Geer. De begeleider van de beheergroep Vrije Geer, Rob van Toren, zal u rondleiden. U komt meer te weten over de variatie aan flora en fauna en wat er moet gebeuren om een natuurpark goed te beheren.

Bezoek aan de natuurtuin De Wiedijk

Tijdstip excursie: 14.00 - 15.00 uur.

Verzamelpplaats: Ecologisch Educatie Centrum Osdorp, S.F. van Ossstraat 1a.

Het natuurpark De Wiedijk ligt prachtig aan de rand van de Sloterplas. Voor de excursie verzamelt u in het natuurvriendelijk gebouwtje van het Ecologisch Educatie centrum. Tijdens de excursie zal Ruud van Kempen u alles vertellen over planten en dieren in dit zeer diverse natuurpark.

Bezoek aan volkstuincomplex Eigen Hof

Eerste excursie 12.30 uur.

Tweede excursie 14.00 uur.

Verzamelpplaats: clubhuis volkstuinencomplex Eigen Hof (Sloterweg 1173, ter hoogte van Ditlaar).

Amsterdam-West kent diverse volkstuincomplexen. De natuurwaarde van deze complexen is vaak onbekend. U kunt op volkstuincomplex Eigen Hof diverse planten en dieren aantreffen. Bioloog Henk Smit weet u hierover tijdens de excursie alles te vertellen.

Bezoek Heemtuin en Het Ruige Riet

Excursie 12.00 uur – 13.30 uur.

Verzamelpplaats: het eindpunt van tramlijn 14 (hoek Sloterparkbadlaan en Slotermeerlaan).

Onder begeleiding van de gids Erik Swierstra wandelt u door 'het Ruige Riet' en de Heemtuin. U krijgt uitleg over de geschiedenis van de Sloterplas

en de bijzonderheden van de Sloterplas, het park, de natuurgebieden en recreatieterreinen.

Rondvaart Sloterplas

Eerste rondvaart 12.30 uur.

Tweede rondvaart 14.00 uur.

Vertrekpunt: Jachthaven Sloterplas Noordzijde.

Tocht langs de oevers van de Sloterplas. U hebt vanaf het water een schitterend uitzicht op de Westelijke Tuinsteden. Tijdens de rondvaart geven leden van vereniging Vrienden van de Sloterplas uitleg.

Vogelexcursie Westgaarde

Eerste excursie 12.30 uur.

Tweede excursie 14.00 uur.

Verzamelpplaats: receptie hoofdingang Westgaarde, Ookmeerweg 275.

De begraafplaats Westgaarde is een park waar rust heerst en waar vogels zich thuis voelen. Jan van Blanken zal u alles over de aanwezige vogels op de begraafplaats vertellen.

Meeting point

Plaats: Wijkorgaan Osdorp, Groenpad 4.

Vanaf 15.30 uur bent u welkom op het meeting point bij Wijkorgaan Osdorp. Hier kunt u aan het water zitten en hebt u de gelegenheid om even wat te drinken en na te praten of informatie uit te wisselen. Ook is er een kraam met informatie over natuur in Osdorp.

Kindertekeningen

De excursies staan open voor jong en oud. U kunt tijdens de excursie dus gewoon uw kinderen meenemen. Voor kinderen zijn speciale kleurplaten aanwezig waarop ze hun creativiteit kunnen uitleven. Ook kunnen ze een eigen tekening maken. Daarmee kunnen ze mooie prijzen winnen.

Meer informatie:

Wijkorgaan Osdorp, Groenpad 4, 1068 EB Amsterdam, tel. 020 - 6190974.

E-mail: info@wijkorgaanosdorp.nl

www.wijkorgaanosdorp.nl

Fototentoonstelling in Stadsdeelkantoor Osdorp

De fotoclub 'Impact' heeft een tentoonstelling georganiseerd met als thema de Sloterplas. Deze tentoonstelling is te bezichtigen van 29 augustus t/m 26 september 2003 in de hal van het Stadsdeelkantoor Osdorp aan het Osdorpplein, gedurende de openingstijden van dit gebouw van maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur.